

STUPNICE

Hudební stupnice je řada po sobě jdoucích tónů uspořádaná podle určitých pravidel. Pravidla určují vzdálenosti mezi jednotlivými stupni (intervaly). Různé stupnice se liší zejména počtem tónů a vzdálenostmi (intervaly) mezi nimi, např. umístěním půltónů a celých tónů. Základní tón stupnice se nazývá **tónika**. Od ní se pak odvozuje název stupnice.

Podle počtu tónů ve stupnici lze nejznámější stupnice rozdělit na:

- *pětitónové (typické pro oblasti Číny a Japonska)*
- *šestitónové (celotónové)*
- *sedmitónové (diatonické, církevní, cikánské)*
- *dvanáctitónové (chromatická...)*

Tradiční evropská hudba vychází ze řeckých antických stupnic, pracuje tedy hlavně se stupnicemi diatonickými, u kterých se rozlišuje **durová** a tři varianty **mollové** – **aiolská, harmonická, melodická**.

Stupnice staré (církevní mody)

Staré stupnice – mody, používané v evropské středověké hudbě, např. v gregoriánském chorálu se nazývají církevní, neboť v té době sloužila středověká hudba převážně církevním účelům.

Názvy jsou řeckého původu, podle řeckých kmenů (např. Dóru)...

Původní nejstarší mody		Mladší později nejrozšířenější	
dórský modus	d e f g a h c d	aiolský modus	a h c d e f g a (shodný s diatonickou mollovou stupnicí)
frygický modus	e f g a h c d e	jónský modus	c d e f g a h c (shodný s diatonickou durovou stupnicí)
lydický modus	f g a h c d e f	<i>Z formálních důvodů byl mezi mody včleněn modus na sedmém stupni dur stupnice – lokrický.</i>	
mixolydický modus	g a h c d e f g	lokrický modus	h c d e f g a h (charakteristický především zmenšenou 5)

Církevní stupnice se používaly hlavně v jednohlasém gregoriánském chorálu.